
Resident

LEGELIVET

OLAF GJERLØW AASLAND

olaf.aasland@legeforeningen.no

Olaf Gjerløw Aasland er tidligere seniorforsker ved LEFO –
Legeforskningsinstituttet.

Det foreldede profesjonsetiske idealet om alltid å skulle være til stede for pasientene gir dagens unge leger en følelse av utilstrekkelighet.

Foto: Einar Nilsen.

Den kanadiske legen Sir William Osler (1849–1919) var toneangivende i medisinsk utdanning på begge sider av Atlanterhavet. Han la særlig vekt på hvor viktig det var for spesialistkandidatene alltid å være i nærheten av pasientene. På de beste utdanningssykehusene hadde ikke *the residents* noe privatliv, de bodde på arbeidsplassen og var mer eller mindre kontinuerlig *on call*. Og legeprofesjonen var, og skulle være, et kall – *a calling* eller *vocation*.

Osler døde for nesten hundre år siden, men hans profesjonsideal om ikke å bevege seg for langt fra pasientene lever fremdeles, selv om det sliter i stadig brattere motbakker. Mer rettferdig og human arbeidsfordeling blant legene, både på jobb og hjemme, øker gapet mellom de oslerske idealene og vår kliniske hverdag.

Hertzberg har nylig gitt oss mer kunnskap på dette utfordrende feltet og viser hvordan det å strekke seg etter Osler kan gå på helsa løs for dagens leger (1). I sin intervjubaserte undersøkelse blant norske sykehusleger viser hun bl.a.

hvordan «overlegene snakket om det 'å være lege' mens leger under spesialisering snakket om 'det å jobbe som lege' – altså en livsstil versus en jobb». Det skal bli interessant å se i hvilken grad legejobben har blitt til livsstil når dagens LIS-leger blir overleger.

Hva kan vi gjøre for å redusere denne helserisikoen blant dagens leger? Her kommer faktisk Sir William selv med et løsningsforslag, nokså uventet fra en professor som samtidig presiserte hvor viktig det var at legen ikke fjernet seg for langt fra pasientene:

«Den unge legen burde tidlig få seg en hobby (*avocation, pastime*) som tar ham bort fra pasienter, piller og miksturer. Ingen mann er virkelig fornøyd eller trygg uten, og det spiller liten rolle hva det er – botanikk, biller eller sommerfugler, roser, tulipaner, iriser, fiske, fjellklatring eller antikviteter – alt går så lenge hobbyen dyrkes aktivt.» ((2), min oversettelse).

Dette er etter hvert også vist empirisk. Både en engelsk (3) og en norsk (4) studie viser at de legene som er aktive utenfor faget, er mer fornøyde og mindre utsatt for stress og utbrenthet.

LITTERATUR

1. Hertzberg TK. En jobb å leve med? – en kvalitativ og kvantitativ studie blant norske leger om hvordan ønsket om å være en god lege utfordrer balansen mellom jobb og hjem. Ph.d.-avhandling. Forskningsinstituttet, Modum Bad sykehus, Vikersund og Avdeling for Medisinsk Atferdsvitenskap, Institutt for medisinske basalfag, Det medisinske fakultet, Universitetet i Oslo, 2017. <http://legeforeningen.no/PageFiles/335261/Doktoravhandling-Hertzberg-2018.pdf> (2.10.2018).
2. Bryan CS. Osler – Inspirations from a Great Physician. Oxford: Oxford University Press, 1997: 203.
3. McManus IC, Jonvik H, Richards P et al. Vocation and avocation: leisure activities correlate with professional engagement, but not burnout, in a cross-sectional survey of UK doctors. *BMC Med* 2011; 9: 100. [PubMed][CrossRef]
4. Nylenna M, Aasland OG. Kulturell og musikalsk aktivitet blant norske leger. *Tidsskr Nor Legeforen* 2013; 133: 1307 - 9. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 23. oktober 2018. *Tidsskr Nor Legeforen*. DOI: 10.4045/tidsskr.18.0744
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. mars 2026.